

УКРАЇНЬСЬКА ЦЕРКОВНА МУЗИКА: МАТЕРІАЛИ ДО БІБЛІОГРАФІЇ (2)

Продовжуємо публікацію матеріалів до бібліографії української церковної музики, започатковану в першому числі *Каллофонії* (с. 367–392). До матеріалів включено також окремі російські видання, що мають пряме чи опосередковане відношення до української, точніше русько-української церковної музики, а також деякі праці з білоруської церковної музики, де відчутний зв'язок з українською.

У додатку публікуємо бібліографію видань української діаспори та рідкісних видань воєнного часу, які зберігаються в бібліотеці УКУ.

Бібліографія 2002–2003 років

2002

Андрій Гнатишин. *Листи до Осипа Гридогового* / упоряд., вступна стаття, прим. Петро Баб'як, заг. ред. Ю. Ясіновський [=Історія української музики (Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України), 8]. Львів 2002. 54 с.

Богогласник: Внебогослужбные песнопения на праздники Господские, Богородичные и святых: Колядки, канты-псалмы. Москва 2002. 182 с. (передрук петербурзького видання 1900 року).

Збірник вкючає популярні українські духовні пісні з нотами. Частина 1: Пісні *Богогласника* в одноголосному викладі, серед них популярні українські коляди: *Небо і земля; Весела світу новина; Видит Бог; Вселенная, веселися; Нова радість стала* та інші (с. 5–132); частина 2: духовні пісні у триголосому викладі, але без зазначення авторства цих перекладів (с. 133–165); дослідницька стаття Юрія Медведика, одного з найкращих знавців українських духовних пісень: *Богогласник: источникведческие вопросы истории исследования сборника и его песенных текстов* (с. 166–171); допоміжні покажчики — словник малозрозумілих слів, алфавітний покажчик текстів (с. 174–178).

До тихої пристані: Збірник духовних пісень для похоронних служінь / творча група М. А. Жукалюк та ін. Київ: Джерело життя 2002. 168 с.

Догматики вісьмох гласів з рукопису XVI століття / ред., передмови Крістіан Ганнік, Юрій Ясіновський [=Антологія української церковної музики (Інститут літургії Львівської Богословської Академії / Lehrstuhl für Slavische Philologie Julius-Maximilian Universität Würzburg), 1]. Львів 2002. 20 с., ноти.

Кавальджи Владимир. «Я получил сей дом от Господа» (А. Ведель) // *Независимая газета* (Москва 2002) 5 черв., с. 12.

Позитивний погляд на італійщину композитора. Але жодного слова про Веделя як українського композитора, хоч і не мовиться, що він росіянин.

Козаренко Олександр. *Острозький триптих: Опрацювання острозького напіву* / передне слово, біогр. нарис Ю. Ясіновський [=Пам'ятки церковної музики (Інститут літургії Львівської Богословської Академії), 2]. Львів 2002. 14 с., ноти.

Культурологічні проблеми української музики: Наукові дискурси пам'яті академіка І. Ф. Ляшенка. [=Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського, 16]. Київ 2002. 380 с.

Ю. Медведик. Генеза та специфіка кодифікування українських духовних кантів на ранній стадії рукописної практики жанру (кінець XVI–XVII ст.), с. 225–234.

Д. Болгарський. Історія Києво-Печерського розспіву XI–XII ст., с. 249–262.

Н. Калуцка. Драматургічні аспекти в аранжуваннях обрядового фольклору (канти і псалми О. Кошиця), с. 263–270.

Лірницькі пісні з Полісся: Матеріали до вивчення лірницької традиції / упоряд. О. Ошуркевич, нотні транскрипції Ю. Рибак / Львівська держ. муз. акад. Рівне 2002. 139 с.

Матеріали до українського мистецтвознавства: Збірник наукових праць, вип. 1 / відп. ред. Ганна Скрипник / Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Київ 2002. 266 с.

Н. Герасимова-Персидська. Гіпотеза і факт у виробленні сучасної концепції історії української музики, с. 12–15.

Українська музика в XVII ст. та її зв'язки із Заходом.

Л. Корній. Становлення новітнього національного стилю української духовної музики в XIX — на початку XX століття, с. 41–43.

Н. Костюк. Християнські богослужбові канони та етнокультурні чинники у сучасній українській духовній творчості, с. 43–49.

Н. Толошняк. Музично-теоретична спадщина Бориса Кудрика, с. 93–95.

О. Цалай-Якименко. Часомірна метро-ритміка — спільна основа музичної творчості та силабічного віршування в давній Україні, с. 101–102.

О. Шевчук. Джерела комплексних досліджень українського традиційного співу XVII ст., с. 106–109.

Ю. Ясіновський. Репертуар української сакральної монодії: інципітарій і комп'ютерна база даних, с. 112–113.

Медведик Ю. Національно-патріотичні та історичні мотиви в українській духовній творчості XVII–XVIII ст. // *Українське музикознавство, вип. 31* / упоряд. І. А. Котляревський, ред. О. В. Торба. Київ 2002, с. 17–30.

Музичне мистецтво України у XIX столітті: Навч. посібник у трьох частинах / Львівська держ. муз. акад., ч. 2, кн. 1. Тернопіль 2002. 148 с. Церковна музика.

Музичний твір як творчий процес: Збірка статей / упоряд. В. Г. Москаленко [=Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського, 21]. Київ 2002. 280 с.

І. Тилик. Про роль і значення алегорії в поезії драматургічного розгортання музичного твору (на прикладі творчості А. Веделя), с. 127–136.

Отець Ісидор Дольницький: Богослов, літургіст, святий / Львівська Духовна Семінарія Св. Духа. Львів 2002. 126 с.

Святослав Шевчук. В пам'яті Церкви він — святець, с. 5–9.

Любомир Гузар, глава УГКЦ. Отець Дольницький, с. 10–11.

Йосиф Боцян. Отець-прелат Ісидор Дольницький, духовний отець, літургіст і піснетворець¹, с. 12–77.

о. Ісидор Дольницький. Із минулих літ², с. 78–94.

Заповіт о. Ізидора Дольницького, духівника Львівської Духовної Семінарії, емерита с. Рожанки, с. 95–96.

Лист митр. Йосифа Сліпого у справі беатифікації о. Ісидора Дольницького до папи Івана ХХІІІ, с. 97–99.

Ігор Василичин. Типик о. Ісидора Дольницького, с. 100–104.

Степан Стус. Братство «Введення в Храм Пресв'ятої Богородиці», с. 105–111.

Роман Мірчук. Спогади про відновлення Братства «Введення в Храм Пресв'ятої Богородиці» у 1992 році, с. 112–118.

Юрій Ясіновський. Отець Ісидор Дольницький і церковний спів, с. 119–124.

Анонімні редактори безпідставно модернізували деякі літургійні і церковно-музичні терміни — наприклад, напів передали як наспів, хоч о. І. Дольницький постійно дотримувався написання напів.

Підквітка Олег. *Церковні пісні в аранжуванні для мішаного хору*, вип. 2, Львів 2002. 178 с.

Від автора (с. 3–4). До збірки увійшли як опрацювання творів різних композиторів, так і власні твори та обробки. Про автора (с. 173–174)

Чижик І. Текст григоріанського пісенспіву у практиці і теорії // *Музичний твір: Проблеми розуміння*: Збірка статей / упоряд. Віктор Москаленко [=Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського, 20]. Київ 2002, с. 104–114.

Musikgeschichte zwischen Ost- und Westeuropa: Kirchenmusik — Geistliche Musik — Religiöse Musik: Bericht der Konferenz Chemnitz 28–30. Oktober 1999 / ред. Helmut Loos, Klaus-Peter Koch [=Musikgeschichte zwischen Ost- und Westeuropa, 7]. Sinzig 2002. 694 с.

Статті українських авторів:

Nina Gerasimova-Persydska. Musikalische Stilelement als Erkennungszeichen der Konfession: Ukraine und Rußland im 17. Jahrhundert, с. 167–173.

Jarema Jakubiak. Die geistliche Musik in der posttotalitären Gesellschaft, с. 201–206.

Lyuba Kyuanovska. Religiöse Symbole in der ukrainischen Musik des 20. Jahrhunderts: Versuch einer ästhetisch-philosophischen Verallgemeinerung, с. 301–310.

Olena Zinkevich. Liturgische Motive im Schaffen zietgenössischer ukrainischer Komponisten, с. 679–685.

Переклади на німецьку мови деяких статей українських авторів невірні відтворюють написання українських імен і прізвищ: напр., у статті Олени Зінкевич

Vladimir Runčak (мало б бути Volodymyr), Igor (мало б бути — Ihor) і так далі. Тобто, німецький переклад здійснено за нормами російської мови. Але написання українських імен і прізвищ латинською транскрипцією мало б відтворювати саме українські правописні норми. Адже ці дані потім увійдуть у міжнародні каталоги, бібліографію. Мабуть, про це повинні подбати насамперед українські автори.

Подібні помилки є також є у статі Л. Кияновської, хоч значно менше (напр., той же Рунчак іменується німецькою Volodymyr, с. 308). Але прикро читати про Evgena (мало б бути Evhena), Vitalij Gubarenko (мало б бути Hübarenko), Ganna(!) Gavrylec (мало б бути Hanna (!) Havrylec'), Bogdana Filz і Frolak (мало б бути Bohdana). Крім того, у статті багато неточностей у датах: Берестейська унія відбулася 1596 року, а не 1595; перекручено роки життя композиторів: Антін Рудницький: 1897–1967 (має бути 1902–1975), Андрій Гнатишин: 1913–1996 (має бути 1906–1995), Михайло Gajvorons'kyj (треба Hajvorons'kyj): 1893–1962 (має бути 1892–1949).

2003

Антонович Мирослав. *Між двома світовими війнами: Спогади* / упоряд., підгот. до друку Олег Долгий, у 2 част. Київ 2003. 538 с.

Це друге, розширене і доповнене, видання спогадів М. Антоновича, видатного українського диригента і музикознавця, засновника й керівника Візантійського хору в Утрехті (перше з'явилося 2000 р. під назвою «Людина-легенда»). Назва неточна, бо спогади охоплюють і другу половину ХХ ст.

Бермес І. Хори церкви Святої Трійці [Дрогобича] у ХХ ст. // *Сакральне мистецтво Бойківщини: Шості читання*. Дрогобич 2003, с. 238–250.

Бондаренко В., Ганнік К., Ясіновський Ю. *Репертуар української та білоруської сакральної монодії (за нотолінійними Ірмолями XVI–XVIII століть)*. Львів 2003. 46 с.

Зосім О. Жанри богослужбової музики латинської літургійної традиції у циклі історичних дисциплін // *Проблеми музичної освіти*: Збірник наукових статей / упоряд., відпов. ред. Б.-А. Б. Чернуха. Київ 2003, с. 182–192.

Ігнатенко С. Партесний концерт на віршований текст — нове явище художньої культури середини XVIII століття // *Слово, інтонація, музичний твір*: Збірка статей / упоряд. Віктор Москаленко [=Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського, 27]. Київ 2003, с. 141–150.

Канон на В'їхання Господнє в Єрусалим / ред., передмова Крістіян Ганнік, Юрій Ясіновський [=Антологія української церковної монодії (Інститут літургії Львівської Богословської Академії / Lehrstuhl für Slavische Philologie Julius-Maximilian Universität Würzburg), 2]. Львів 2003. 43 с., ноти.

Леся Дичко: *Ірані творчості*: Збірка статей / ред.-упоряд. О. В. Торба [=Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського, 19]. Київ 2003. 152 с.

І. Драч. Інтерпретація канонічного тексту в Другій літургії Лесі Дичко, с. 109–112. На с. 110 дивне змішання мовних стилів імені одного з отців Церкви: Іоан Золото-

¹ Передрук з: *Богословія* (Львів 1924) 118–195.

² Передрук з: *Календар місіонаря* (Львів 1923) 122–135.

- вустий; мабуть, варто притримуватися усталеної назви Іоан (за фонетикою Йоан) Злагоустий.
- О. Булаш. «Урочиста Літургія» Л. В. Дичко: до проблеми єдності циклу, с. 113–117.
- Матеріали до українського мистецтвознавства* / відпов. ред. Ганна Скрипник [=Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, 3]. Київ 2003. 216 с.
- Н. Костюк. До проблеми жанрової типології сучасної української духовно-музичної творчості, с. 48–54.
- С. Котко. Камерний хор «Київ» як художній феномен національної культури, с. 54–60. Велике місце в репертуарі хору під кер. Миколи Гобдича посідає церковна музика — від давніх епох до сучасності.
- Musica humana: Збірник статей кафедри музичної україністики Львівської музичної академії ім. М. Лисенка*, вип. 1 / відп. ред. Юрій Ясіновський. Львів 2003. 368 с.
- Ольховський Андрій. *Нарис історії української музики* / підгот. до друку, наук. ред., вступна стаття, коментарі Лідія Корній; передмова Юрій Ольховський. Київ 2003. 510 с.
- Друге видання, перероблене й доповнене Автором 1943 р. і пізніше. Перше видання з'явилося в Києві у червні 1941 р., але майже весь тираж загинув на початку війни. Багато розділів і сторінок присвячено церковній музиці.
- Скарбниця духовної пісні: Нотний збірник духовних хорових творів для мішаного хору*, т. 1. Київ 2003. 431 с.
- Збірник духовних творів Євангельської Церкви.
- Семантичні аспекти слова в музичному творі: Збірка статей / упоряд.* В. Г. Москаленко [=Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського, 28]. Київ 2003. 202 с.
- А. Єфіменко. Формування змістовного комплексу реквієма на основі канонічного лагінського тексту, с. 81–90.
- Т. Волошина Звуковой мир канонических текстов синагогального богослужения, с. 90–96.
- О. Шумилина. Стихотворные переложения псалмов в партесном творчестве середины XVIII века, с. 127–131.
- Л. Касьяненко. Сакральные мотивы и роль фактуры в произведениях Ф. Шопена, с. 131–139.
- Е. Садовникова. «Стихи духовные» в музыкальном тексте И. Брамса, с. 139–144.
- Е. Пономаренко. Прочтение евангельского литературного источника в фортепианном концерте «Ave Maria» А. Караманова, с. 155–162.
- Старовинна музика — сучасний погляд: Збірка статей кафедри старовинної музики НМАУ*, кн. 1 / упоряд. Н. О. Герасимова-Персидська [=Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського, 24]. Київ 2003. 222 с.
- О. Прилепа. Лейтмотивна функція поспівки й фіти в богородичних піснеспівах знаменного розспіву, с. 27–41.
- О. Шевчук. Про взаємодію стародруківаної та рукописної нотної книжності (за матеріалами рукописів із польського зібрання та львівських стародруків), с. 41–57.
- О. Зосім. Латинська літургійна традиція та українська духовна пісня, с. 57–67.
- Є. Ігнатенко. Літературні композиції у вітчизняних та західноєвропейських духовних хорових творах XVII–XVIII століть, с. 68–75.

- І. Юдкін-Ріпун. Бортнянський як представник стилю перехідної епохи, с. 76–85.
- Т. Гусарчук. До проблеми індивідуального в українському хоровому мистецтві доби класицизму, с. 86–98.
- Д. Болгарский. Киево-печерский распев в контексте мистерии храмового действия, с. 98–108.
- Н. Верхняякая. Распев Киево-Печерской лавры: устная и письменная традиция и их взаимодействие в XIX–XX веках, с. 108–117.
- О. Яковлева. Священность текста и традиция восточноевропейского хазанута, с. 118–122.
- Про мистецтво співу синагогальних канторів.
- Час – простір – музика: Збірка статей / упоряд.* Олександр Жарков [=Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського, 25]. Київ 2003. 213 с.
- Б. Працюк. Час та дзвін, с. 63–66.
- О. Дьячкова. Семантическое пространство волшебной сказки в украинском фольклоре (на материале аудиоальбома «*Рай розвився: Християнські мотиви в українському фольклорі*»). Гурт «Древо», Київ), с. 201–209.
- Український музичний архів: Документи і матеріали з історії музичної культури*, вип. 3: *До 250-річчя від дня народження Дмитра Бортнянського / упоряд.*, ред. Михайло Степаненко. Київ 2003. 244 с.
- Про церковну музику:
- С. Людкевич. Д. Бортнянський і сучасна українська музика (передрук статті 1925 р.), с. 6–14.
- В. Годзяцький. Церковний регент і композитор О. К. Годзяцький-Сніжинський (1904–1979), с. 205–219.

Доповнення до бібліографії 1991–2001 років

1992

- Щёголева Л. И. Путятина минея: От текста к истолкованию // *Герменевтика древнерусской литературы XI–XIV вв.*, вип. 5. Москва 1992, с. 413–497. У додатку опубліковано транскрибований текст Мінеї з 4 травня та розбивкою на вірші, з паралельним грецьким текстом і перекладом.

1993

- Picarda Guy. The Evolution of Church Music in Belorussia // *California Slavic Studies*, т. 16: *Slavic Cultures in the Middle Ages*, част. 1: *Christianity and the Eastern Slavs*. Berkley — Los-Angeles — Oxford 1993, с. 328–356.

1994

- Мазур Ярослав. *Воскресні служби восьми гласів: Тропарі, кондаки, прокімени*. Львів 1994. 63 с.
- У вступному розділі «Ірмологічний спів» (с. 3–5) автор інформує читача про суть церковного співу й особливості церковної монодії. При цьому допускає чимало помилок і неточностей, часто вживає російські терміни і поняття: *ірмологічний* та *ірмолойний*, тобто російський та український термін ужито одночасно, визначення *междучертій, отступка, п'ятичертія* та ін. є жаргонними висловами російського походження. Невірними є пояснення значень тривалостей нот київської нотації.

Неточною є сама назва збірки, бо публікуються не служби, а лише три окремі жанри. Мелодії названих жанрів взяті з *Гласопіснця* Ізидора Дольницького (1894, у публікації помилкова дата — 1893 р.). До збірки додано короткі розділи про музичну грамоту та елементарний курс гри на сопілці. Добре задумана як навчальний посібник для шкіл справа, але зіпсована через некомпетентність автора в церковній монодії.

Співи богослужб Мінеї (на Утрені) / підгот. до друку Мирослав Дешиця. Львів 1994. 41 с.

Мелодії взято з львівського Ірмологіона 1904 р., але в сучасному нотному записі та у ключі соль. Церковнослов'янський текст замінено на український, взятий із Молитвослова 1990 р. Не завжди коректною є українізація церковно-музичних термінів — напр., *застів* перед 9-ою піснею канону. Сумнівно, що варто вводити такі скорочення як «гл.» (тобто *глас*).

Ой устань, не спи господаречку.: Українські коляди / Підготув. Михайло Поляк. Чернівці 1995. 63 с., без нот.

До збірки увійшли коляди, зібрані Мирославою Шандрою з м. Радовиць у Румунії, записані в українських селах Румунії, Михайлом Іваночком у селах Вижницького району Чернівецької обл. та Косівського Івано-Франківської, а також Михайлом Поляком у селі Сергії на Буковині. Анотацію написав Орест Проданюк. У вступному слові автор пише про звичай колядування на Гуцульщині.

Церковні пісні для мішаних та однорідних хорів / ред.-упоряд., передм.

Олег Смоляк. Тернопіль 1994. 106 с.

У простих обробках і гармонізаціях опубліковано духовні пісні, переважно з Почаївського Богогласника 1790–1791 рр. У передмові йдеться про історичний розвиток української духовної музики, її творців і носіїв, подана стильова й естетична оцінка. Однак слабка обізнаність автора передмови з матеріалом і літературою спричинилися до невеликого результату.

1995

Пікарда Гай, дэ. Царкоўная музыка на Беларусі: 989–1995. Мінск 1995.

1996

Мазепа Л. Вклад уніатського духовенства в українську музичну культуру // *Берестейська унія (1596–1996)*. Львів 1996, с. 167–174.

Подано цінні фактичні матеріали, але не критично і без покликів на джерела та літературу. Музичні терміни іноді перекручені та спотворені: «неуматично-гачкове» нотне письмо — потрібно «невменний запис»; «наспів» — потрібно «напів». Помилки у прізвищах та іменах: Леополіт — треба Леополіта, Срсава — правильно Серсавий або Серсаві, Францішек Льоренс — Франц Льоренц, Петро Лубович — Петро Любович, Іван Галл — Ян Галь. Помилки в датах — Дяко-учительський інститут у Перемишлі заснований 1817, а не 1818 р.

1997

Вибрані співи богослужб Октоїха і Мінеї (Вечірня і Утреня) / упоряд., ред. Мирослав Дешиця. Львів 1997. 128 с.

Передне слово упорядника (с. 3–4). За основу взято львівський друкований Ірмологіон 1904 р. Тексти українською мовою.

1998

Разбеглова Т. П. Философский смысл произведений духовной музыки // *Філософія, культура, життя*, вип. 1. Дніпропетровськ 1998, с. 146–150. На матеріалі католицьких меси та реквієму.

Церковні наспіви / упоряд. Володимир Голово. Львів: «Свічадо» 1998. 248 с. Підручник літургійного співу. Тексти піснеспівів взято з «Гласопіснця» Ізидора Дольницького в опрацюваннях Мирослава Дешиці, іером. Гліба Лончини. Тексти українською мовою. Вступне слово упорядника (с. 3). Не зазначено, що публікуються лише 9-та пісня канонів, бракує вказівок на гласи.

1999

Богогласник. Ковель 1999. 140 с., без нот.

До збірника увійшли коляди, щедрівки, церковні пісні (зокрема, декілька російських), заупокійні. Мова українська. Друкується з благословення архієпископа Волинського і Луцького Ніфонта.

Кошиць Олександр. Листи до друга: 1904–1931 / упоряд., опрацювання текстів, коментарі, вступна стаття, покажчик імен Лю Пархоменко. Київ 1999. 190 с.

Опубліковано 68 листів О. Кошиця до регента, композитора і педагога Василя Беневського (1864–1930) і два до його родини.

Повернення культурного надбання України: Проблеми, завдання, перспективи: Матеріали музичної спадщини, вип. 13 / упоряд. В. Д. Шульгіна / Національна комісія з питань повернення в Україну культурних цінностей Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАНУ. Київ 1999. 114 с.

Ніна Герасимова-Персидська. Шляхи пошуку невідомих творів Миколи Дилецького, с. 16–19.

Про віднайдення 8-голосого концерту Миколи Дилецького «Прийдіте людиє» у Державному історичному музеї Москви.

Любов Кияновська. Творчість Йосипа Кишакевича і галицька музична культура першої половини ХХ ст., с. 29–34.

Михайло Головащенко. Феномен Олександра Кошиця, с. 74–80. Коротка біографія.

Лю Пархоменко. Колекція листів Олександра Кошиця з московського музею-архіву імені М. Глінки, с. 81–86.

Про листи О. Кошиця до регента, композитора і педагога Василя Беневського (опубліковані: Київ 1999, див. вище).

Оксана Мартиненко. Документи і матеріали про діяльність української музичної еміграції в Чехословаччині у фондах пражських архівів, с. 95–103.

Історія підготовки до видання Благовіщенського кондакаря, одного з найдавніших нотованих рукописів Київської Русі кінця XII (?) — початку XIII ст., яке здійснювалося в Празі у 30-х роках під керівництвом Федора Степца.

2000

Бароківі духовні пісні Лемківщини / вступ, упоряд., коментар Ольга Гнатюк. Львів 2000. 333 с.

Рец.: Б. Криса. Українська духовна пісня на порозі III тисячоліття // *Вісник Закарпаття* (Перемишль 2001/8–10) 114–118; див. також: *Каллофонія* 1 (Львів 2002) 334–338.

Беднаржова Тетяна. *Федір Стешко, український вчений-педагог, музиколог-теоретик*. Тернопіль—Прага 2000. 255 с.

До книжки включено передруки значної частини праць Ф. Стешка, правда, без потрібного наукового коментаря, іноді у вигляді ксерокопії.

Чеські музиканти в українській церковній музиці: Скорочений переклад докторської дисертації, опублікованій чеською мовою у Празі 1935 року, с. 45–82.

Моя музична біографія, 1940 (передрук за виданням: *Музика* (1996/5) 83–88.

Перші українські нотодруки, с. 89–97.

Джерела до історії початкової доби церковного співу на Україні, с. 98–113.

З історії української музики XVII ст., с. 114–128.

Церковна музика на Підкарпатській Русі, с. 129–139.

Твори Д. С. Бортнянського, с. 140–141.

Перші українські церковно-музичні твори (про церковні співи на честь руських святих у нотованих пам'ятках княжої доби), с. 141.

Музичні форми (репродукція автографу), с. 152–165.

Цінними матеріалами в книжці є описи розшуканих авторкою в архівах Праги та Києва автографів праць Ф. Стешка та документів до його біографії (с. 173–180), а також репродукція деяких зі них (с. 181–193).

Список рукописних музичних творів Алоїза Нанке, с. 222–224.

Всенощное бдение: Богослужбные песнопения Православной Церкви / уклад., ред., коментар Дмитрій Болгарский. Киев 2000. 439 с.

Нечунаева Н. А. *Миня как тип славяно-греческого средневекового текста*. Таллин 2000. 177 с.

Пісні до Почаївської Богородиці: Перевидання друку 1773 року / транскрипція, коментарі, дослідження Юрій Медведик. Львів 2000. 147 с.
Рец.: Б. Криса. Українська духовна пісня на порозі III тисячоліття // *Вісник Закарпаття* (Перемишль 2001/8–10) 114–118; див. також: *Калюфонія 1* (Львів 2002) 334–338.

Піхура³ Г. Царкоўная музыка на Беларусі // *Спадчына* (Мінск 2000/4) 61–94.

2001

Алексеева Г. *Проблемы византийско-древнерусской палеографии*. Владивосток 2001. 64 с.

Бражников М. В. *Русская певческая палеография / ред. Н. С. Серегина*. Санкт-Петербург 2001. 260 с.

Верещагин Е. М. *Церковнославянская книжность на Руси: Лингвотекстологические изыскания*. Москва: «Индрик» 2001. 608 с.

Цікавим є розділ про гимнографічну творчість кирилометодіївської доби та ново-знайдені твори.

Дацко Мирон. *Служба Божя: На основі народних мелодій в обробці для мішаного хору*. Львів 2001. 54 с.

Древняя Русь: Вопросы медиевистики 3 (Москва 2001).

Г. А. Пожидаева. «Демественное ключевое знамя» и его современное прочтение, с. 66–89.

Питання палеографії, стосунків до візантійської спадщини, питання дешифрування, таблиці.

А. Н. Ужанков. Святыя святотерпцы Борис и Глеб: к истории канонизации и написания жития, с. 37–39.

Житіє Бориса і Гліба створене у Києво-Видубицькому монастирі у проміжку 1115–1117 рр.; мабуть, тоді ж і там само була створена служба в день перенесення їх мощей (2 трав.), ймовірно, ігуменом Сильвестром або під його керівництвом

Заболотная Н. В. *Церковно-певческие рукописи Древней Руси XI–XIV веков: Основные типы книг в историко-функциональном аспекте: Исследование / Российская академия музыки им. Гнесиных*. Москва 2001. 250 с.

Кіндратюк Б. *Нариси музичного мистецтва Галицько-Волинського князівства* [=Історія української музики (Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ), 9]. Львів — Івано-Франківськ. 2001. 142 с.

Криса Б. Українська духовна пісня на порозі III тисячоліття // *Вісник Закарпаття* (Перемишль 2001/8–10) 114–118.

Рецензія на публікації українських духовних пісень: «Барокові духовні пісні Лемківщини» Олі Гнатюк (Львів 2000) та «Пісні до Почаївської Богородиці» Юрія Медведика (Львів 2000).

IV Міжнародний конгрес українців. Одеса, 26–29 серпня 1999 р. *Мистецтвознавство: Доповіді і повідомлення, кн. 2*. Київ 2001. 709 с.

Г. Алексеева. Професійний спів Візантії і Київської Русі: проблеми співвідношення прототипу і нового образу культури, с. 278–283.

В. Антоноук. Українська вокальна культура та її вплив на формування російської школи співу, с. 283–291.

Стаття написана на застарілому матеріалі і виявляє незнання автором історії давньої церковно-співочої культури. На с. 285 автор пише про перший московський нотолінійний рукопис 1652 р., але це українська пам'ятка, і в передруці праці Б. Кудрика 1995 р. редактором виправлено цю помилку Б. Кудрика, чого авторка не зауважила. Про українських співаків у Росії є дуже ґрунтовні розвідки М. Антоновича, яких автор навіть не згадує. Чи варто друкувати такий слабкий матеріал під маркою МАУ, до того ж автор, як і деякі інші, не тільки не був в Одесі, але навіть не був включений до програми конгресу?

Н. Костюк. Літургія Іоанна Златоустого: Проблеми жанру в українській музиці, с. 334–335.

Л. Пархоменко. Українські композитори в автокефальному русі першої чверті ХХ століття, с. 381–390.

Нотографічний показчик видань музичних творів М. В. Лисенка / укл., передм. О. П. Осадця, вип. ред. С. П. Костюк. Львів 2001. 418 с.

Бібліографія видань церковної музики знаходиться у складі хорової і розташована за назвами в алфавітному порядку:

Діва днесь, № 939–941, с. 187.

Іже херувими, № 961, с. 189.

Камо піду от лица Твоего, № 966–967, с. 190.

Молитва: Боже великий, єдиний, № 973–993, с. 191–193.

Кант розп'яттю Христову (Хрестним деревом), для мішаного хору / упоряд., ред, вступна стаття М. Юрченко. Дрогобич: «Відродження» 1993 (твори з цього збірника не ввійшли як окремі позиції до опису хорових творів Лисенка за алфавітом), № 1060, с. 201.

Kyrie eleison: з учбового зошита, № 1082, с. 204.

* Пікарда і Піхура — це різні прізвища однієї і тієї ж особи, а ці обидві публікації є майже тотожними (пор. під 1995 р.).

Русское церковное пение XI–XX вв.: Исследования, публикации 1917–1999: Библиографический указатель / укл. И. Е. Лозовая (керівник), Н. Г. Денисова, Н. В. Гурбева, О. О. Живаева [=Гимнология: Ученые записки Научного центра русской церковной музыки и Московской государственной консерватории]. Москва 2001. 206 с., 1338 позицій.

До покажчика включено також праці українських музикознавців і про українську музику.

Текст музичного твору: Практика і теорія / упоряд. В. Г. Москаленко [=Київське музикознавство (Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського / Київське державне вище музичне училище ім. Р. М. Глієра), 7]. Київ 2001. 282 с.

Тетяна Гусарчук. Індивідуалізація творчості в дзеркалі музичної текстології, с. 78–89.

Йдеться в основному про тексти церковної музики XVI–XVIII ст.

Грина Чижик. Григоріанський піснеспів як текст, с. 129–135.

Ігор Тилик. Культурологічний підхід у прочитання музично-поетичних текстів (на прикладі творчості Артемія Веделя), с. 192–201.

Українське музикознавство, вип. 30. Київ 2001. 238 с.

Олена Немкович. Предмет українського історичного музикознавства кінця XIX — 20-х рр. XX ст., с. 15–34.

Виділено окремо дослідження про українську церковну музику, с. 23, 28–29.

Стаття насичена великим інформаційним матеріалом, але без точних бібліографічних описів. Є помилки (П. Маценко не міг писати праці 1904 р., бо народився лише 1897 р.), неточності (зародження «нотного пінія», а не «пения», бо саме так читалася буква ѣ в Україні і в Галичині зокрема); на с. 22 йдеться про Ц. Білило — це, мабуть, Цезар Білиловський.

Ігор Тилик. Ісихастська філософська традиція в українській музичній культурі XVII–XVIII століть, с. 34–43.

Світлана Лашенко. Архаїчні сенси тлумачення феноменів святкового простору та святкового часу, с. 43–50.

Майя Ржевська. Церковна музика Наддніпрянської України кінця 10-х — 20-х рр. XX століття у контексті соціокультурних процесів, с. 61–79.

Юрій Медведик. Духовні канти в честь чудотворних храмових святинь Галичини (за репертуарами рукописних співаників та стародруків XVIII ст.), с. 90–103.

Тетяна Гусарчук. Текстологія української хорової спадщини другої половини XVIII століття: джерела, специфіка, завдання), с. 103–116.

Стаття написана на матеріялі церковної музики.

Олена Богданова. Збірник Порфирія Демущького «Ліра та її мотиви» у контексті лірицької традиції, с. 116–129.

Н. Калуцка. Драматургічні аспекти аранжування обрядового фольклору (канти і псалми О. Кошиця), с. 129–137.

Олександр Козаренко. Сакральна творчість українських композиторів XX ст. в контексті національних музично-семіотичних процесів, с. 138–150.

Чушенко І.-А. «Хтось у дзвони б'є...». Львів 2001. 90 с.

Популярний нарис про дзвони і дзвоніння, переважно на західноєвропейському матеріялі.

Шнерх Сергій. *Незмовкна пісня*. Львів 2001. 215 с.

Життєвий і творчий шлях священика, композитора і музично-громадського діяча Северина Сапуна (1897–1950), спогади і документи.

Щёголева Людмила. *Путьянина минея (XI век) в круге текстов и истолкования*. Москва 2001. 496 с.

Дослідження і публікація тексту служб 1–10 травня з паралельним грецьким текстом і його буквальним перекладом.

Kudryk B. *Dzieje Ukrainńskiej muzyki w Galicji w latach 1829–1873* / Południowo-Wschodni Instytut Naukowy w Pszemyślu. Pszemyśl 2001. 130 с. Публікація дисертації Б. Кудрика, написана під керівництвом проф. Адольфа Хибінського на кафедрі музикології Львівського університету і захищена ним у грудні 1932 р. На підставі дисертації автор 1937 р. опублікував книгу «Огляд історії української церковної музики», перевидану 1995 р. Вступ написали і зредагували Володимир Пилипович і Юрій Ясіновський, бібліографію уклали В. Пилипович і Мирон Черепанин, нотні приклади відредагував Андрій Ясіновський, переклади забезпечила Ева Ліс.

Popowicz Olga. *Cudowne ikony Matki Boskiej w życiu religijnym Ukraińców (muzyczne dziedzictwo) // Chrześcijańskie święta i święci w życiu duchowym religijnym Ukraińców na pszelomie tysiąclecia* / ред. W. B. Mokry. Kraków 2001, с. 105–120.

Про пісні на честь Ярославської, Верхратської, Почаївської та Кальварійської ікон Пресв. Богородиці та публікація духовних пісень на їх вшанування. Історичний нарис опрацьований без знання основної наукової літератури і грішить багатьма неточностями і помилками.

S. a.

Тропарі, кондаки і прокімени восьми воскресних гласів галицького напіву / опрац. Надя Савин, о. Петро Галадза. S. I. s. a. 39 с.

Видання у середині 90-х років XX ст. з'явилося в Канаді.

Український євангельський співаник. S. I. s. a. 288 с.

Передрук за виданням: Станіславів 1933. Текст відредагований згідно норм сучасної української мови. Видання бл. середини 90-х XX століття років здійснене видавництвом *Горлиця* у Тернополі.

Нотный Обиход Киево-Печерской Успенской лавры, 1: Всеношное бдение: Партитура. S. I. s. a. IV+247 с.

Репринтне перевидання публікації 2-ї половини XIX ст. Передмова (с. I–IV).

Бібліографія до 1991 року

До цього розділу включено бібліографічні ановані описи переважно рідкісної літератури, яка знаходиться в бібліотеці Українського Католицького Університету у Львові. Описано нотні церковні видання, що вийшли за межами України, включаючи малотиражні видання різними множильними апаратами, переважно на правах рукописів.

Василіянський Гласопіснець / списав о. д-р Мирон Федорів. Вінніпег: накладом оо. Василіян 1955. 6 н/н+139 с.

Передне слово автора (с. 1–6 н/н) — про церковний спів, музичні форми, ритміку, агогіку та вимову у церковних піснеспівах. Містить вибрані піснеспіви Вечірні, Утрені, Літургії та різні додаткові співи. Текст українською мовою, нотація сучасна.

- Напівник церковний* / Зладив Олександр Остгайм-Дзерович. Рим 1959. 302 с. (на правах рукопису).
Вступне слово (с. 1). Напівник складений на підставі *Гласопісниця* Ізидора Дольницького (1894), львівського Ірмологіону 1904 р. (ірмоси), напівника Хуана де Кастро (1881), а також з репертуару Української Колегії св. Йосафата у Римі. Мова церковнослов'янська. Мелодичний текст передано сучасною лінійною нотацією.
- Всеношна: Партитура, част. 1: Вечірня* / ред., упоряд. Василь Завітневич / Науково-Богословський інститут Української Православної Церкви в США, Музичний відділ. Нью-Йорк 1960. 264 с.
Передмова упорядника (с. 4–5). Використані опрацювання А. Архангельського, Г. Давидовича, А. Дворецького, А. Кастальського, П. Козицького, К. Стеценка, М. Строкина, Я. Яциневича. Тексти українською мовою.
- Співи з Постової Тріоди: Партитура* / ред., упоряд. Василь Завітневич / Науково-Богословський інститут Української Православної Церкви в США, Музичний відділ. Нью-Йорк 1960. 112 с.
Передмова упорядника (с. 5–6). Використані опрацювання і музику Д. Бортнянського, П. Турчанінова, П. Гончарова. Текст українською мовою.
- Співи на Літургії: Партитура* / ред., упоряд. Василь Завітневич / Науково-Богословський інститут Української Православної Церкви в США, Музичний відділ. Нью-Йорк 1963. 399 с.
Передмова упорядника (с. 4). Текст українською мовою. Використані опрацювання та музику Г. Сквороди, М. Березовського, Д. Бортнянського, А. Веделя, П. Турчанінова, М. Вербицького, А. Львова, М. Лисенка, М. Леонтовича, К. Стеценка, Гр. Давидовського, О. Кошиця, С. Людкевича, Я. Яциневича, Г. Музическу, П. Чеснокова, А. Архангельського, С. Панченка, І. Маслова, Г. Ломакіна, Г. Павловського, П. Козицького, Н. Соколова.
- Велика Субота і Пасха: Партитура* / ред., упоряд. Василь Завітневич / Науково-Богословський інститут Української Православної Церкви в США, Музичний відділ]. Нью-Йорк 1964. 207 с.
Передмова упорядника (с. 3–4). Текст українською мовою. Використано опрацювання та музику Д. Бортнянського, А. Веделя, П. Турчанінова, М. Вербицького, М. Вериківського, П. Гончарова, П. Козицького, О. Кошиця, Макарова, Г. Павловського, К. Стеценка, арх. Феофана, М. Яциневича.
- Колядки. Щедрівки* / ред., упоряд. Василь Завітневич / Науково-Богословський інститут Української Православної Церкви в США, Музичний відділ [=Антологія української пісні, 1]. Нью-Йорк 1967. 669 с.
Передмова упорядника (с. 2–4). Передруки тематичних збірок М. Лисенка, К. Стеценка, О. Кошиця, М. Леонтовича, В. Ступницького, Я. Яциневича, С. Людкевича, П. Козицького, М. Гайворонського, а також окремі опрацювання П. Гончарова, М. Вериківського, В. Барвінського, М. Колесси, Н. Нижанківського, Р. Сімовича, А. Маркевича, М. Гайда, Р. Річицького, В. Матюка, М. Бойченка, В. Завітневича; записи мелодій К. Квітки, Ф. Колесси, В. Шухевича, О. Рубця, Л. Яшенка, В. Ступницького; різдвяні канти і церковні піснеспіви в опрацюваннях П. Турчанінова, П. Гончарова, А. Веделя, П. Козицького, К. Стеценка. У додатку є покажчик використаних друкованих і рукописних джерел та абетковий покажчик колядок і шедрівок (с. 644–656).

- Олександр Кошиць. *Релігійні твори* / ред. Зіновій Лисько / Українська Вільна Академія Наук у США. Нью-Йорк 1970. 736 с., резюме англ. мовою. [Передмова] (с. 5) — принципи укладання збірника та характер редакційного опрацювання, текст залишено церковнослов'янський з помітними українізмами, які склалися в українському церковному співі.
Олександр Кошиць (с. 6–8) — біографічний нарис. Обидві передмови, правдоподібно, написав З. Лисько.
Зміст: П'ять окремих Літургій, окремі богослужбові співи, канти і псалми, колядки.
- Дмитро Бортнянський. *Духовні твори, вип. 1: 35 концертів: Партитура*. Торонто 1974. 271 с.
Факсимільне відтворення львівських видань середини 20-х років ХХ ст. Додаток: Павло Маценко. У 220-річчя від дня народження [Бортнянського] (с. 269–289). Анотація укр. і англ. мовами.
- Нотний сборник православного русского пения: Божественная Литургия*. Брюссель 1976. 364 с. (факсимільне відтворення вид.: Лондон 1962).
Включено декілька композицій Д. Бортнянського: Херувимська пісня № 7, *Достойно єсть*, воскресний причасник *Хваліте Господа, Ис полла деспота*.
- Співи Постової Тріоди: Партитура* / ред., упоряд. Василь Завітневич / Науково-Богословський інститут Української Православної Церкви в США, Музичний відділ], 2-ге вид. Бавнд-Брук, Нью-Джерзі 1978. 196 с.
Передмова упорядника (с. 5–6). Використані опрацювання Д. Бортнянського, П. Гончарова, Г. Павловського, П. Турчанінова. Тексти українською мовою.
- Збірник літургійних співів: Партитура* / ред., упоряд. Василь Завітневич. S. 1. 1979. 467 с.
Збірник присвячено 1000-літтю хрещення Руси-України й видано з благословення митр. УАПЦ в США Мстислава 10 квіт. 1979 р. До збірника включено піснеспіви Літургії в обробках і редакціях М. Березовського, Д. Бортнянського, А. Веделя, Г. Сквороди, П. Турчанінова, А. Львова, М. Лисенка (Молитва за Україну), М. Леонтовича, К. Стеценка, О. Кошиця, С. Людкевича, Г. Давидовського, Я. Яциневича, Г. Музиченка та ін. Вміщено також обробки напівів київського, киево-печерського, харківського. Тексти українською мовою.
- Літургійні пісні для чоловічого хору* / зібрав і до тексту в українській народній мові приробив Степан Чичула, 2-е вид. Чикаго 1984. 88 с.
Зміст: Служба, додаткові піснеспіви до Служби Божої, Чини вінчання, похорону, принагідні пісні. Упорядник спирався на збірники А. Гнатишина (Австрія 1938), М. Федоріва (Філадельфія 1979). Використав твори і обробки Д. Бортнянського, А. Веделя, П. Турчанінова, А. Архангельського, І. Біликовського, М. Вербицького, А. Гнатишина, С. Григорієва, Давидова, Дірнера, Жданова, Й. Кишакевича, М. Колесси, М. Копка, О. Кошиця, Т. Купчинського, М. Левицького, М. Лисенка, Лірина, С. Людкевича, Львова, Макарова, В. Матюка, О. Микитюка, А. Нанке, І. Недільського, Н. Нижанківського, Новохатського, Орловського, Н. Римського-Корсакова, Д. Січинського, К. Стеценка, Л. Туркевича, М. Федорова, І. Цьороха, Т. Шегедина.
- Літургійні пісні для чоловічого хору, част. 2* / зібрав і до тексту в українській народній мові приробив Степан Чичула, 6-е поширене вид. Чикаго 1984. 136 с.
Зміст: Чин вінчання, молебні до Пречистої Діви Марії, Пресв. Серця Христового, загальний, чин похорону, пісні у Різдв'яний час, Єрусалимська Утреня, пісні у Великодній час, пісні на сцену, пісні до 1000-ліття Хрещення. Упорядник спирався на збірники: Літургійні пісні (Львів 1927), Літургія О. Кошиця (Нью-Йорк 1936),

Українські релігійні пісні М. Федорова (Чикаго 1960), Співи Літургії В. Завітневича (Нью-Йорк 1963), Служба Божа А. Гнатишина (Відень 1965), Служба Божа М. Федорова (Чикаго 1967), Єрусалимська Утренья М. Федорова (Філадельфія 1982) та різні записи проф. А. Гнатишина. Використав твори і обробки Д. Бортнянського, А. Веделя, П. Турчанінова, І. Біликовського, А. Вахнянина, М. Вербицького, А. Гнатишина, С. Григоріїва, С. Дехтярова, Г. Китастого, Й. Кишакевича, М. Колесси, О. Кошиця, Б. Кудрика, Т. Купчинського, Лірина, С. Людкевича, А. Нанке, І. Недільського, К. Стеценка, М. Федорова.

Уклав Юрій Ясіновський

БОРИСКУДРИК : Бібліографія наукових праць, статей і рецензій*

1927

1. *Українська народна пісня і всесвітня музика*. Львів 1927. 29 с.

1928

2. Йоган Себастьян Бах і українська суспільність // *Нова Зоря* (1928/13) 23 лют., с. 2–3.
3. З нашої естради [Концерти Б. Бережницького та Любки Колесси] // *Нова Зоря* (1928/27–28) 15 квіт., с. 11–12.
4. Георг Фридрих Гендель // *Нова Зоря* (Львів 1928/35) 3–4.
5. Йосиф Гайдн // *Нова Зоря* (1928/39) 4.
6. Концерт Модеста Менцинського у Львові // *Нова Зоря* (1928/41) 3 черв., 4.
7. За «галицько-український Байройт»: Замітки на часі // *Нова Зоря* (1928/45) 17 черв., с. 4–5.
8. Франц Шуберт. В 100-літні роковини смерті 1828–1928, ч. 1: Життя; ч. 2–4: Творчість // *Нова Зоря* (1928/63), с. 4–5; (1928/64, 66–67), с. 2–3.
9. Концерти Сальомеї Крушельницької // *Нова Зоря* (1928/72) 20 вер., с. 2.
10. Анатоль Вахнянин. Автор найкращого музичного твору всієї старогалицької школи // *Нова Зоря* (1928/81) 21 жовт., с. 6.
11. Карло Марія Вебер: З приводу 100 роковин смерті // *Літературно-науковий вісник* 91 (1928) 54–68.

1929

12. Любка Колессівна: З концертної салі // *Нова Зоря* (1929/20) 17 бер., с. 2–3.
13. З концертної салі // *Нова Зоря* (1929/24) 31 бер., с. 4–5.

* Раніше бібліографічні списки наукових праць і рецензій Б. Кудрика опублікували Марія Дитиняк (*Українські композитори: Біо-бібліографічний довідник*. Едмонтон 1986, с. 76), Юрій Ясіновський (Від редактора // Б. Кудрик. *Огляд історії української церковної музики*, [2-ге вид.]. Львів 1995, с. 6 — 18 позицій), Петро Медведик (Борис Кудрик // *Записки НТШ*, т. 232. Львів 1996, с. 498), Володимир Пилипович і Мирон Черепанин (В. Kudryk. *Dzieje Ukrainńskiej muzyki w Galicji w latach 1829–1873* / підгот. до друку, вступ Jurij Jasinowski, Włodzimierz Pilipowicz. Pszemyśl 2001, с. 15–20.